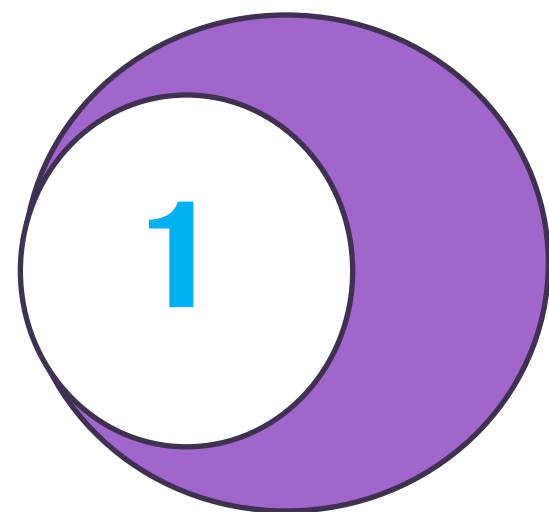

บทเรียน ที่

ผู้มหน้าทีเสียภาษีเงินได้

บุคคลธรรมดา

อาจารย์ธัญชชา ศรีสังข์

สาระการเรียนรู้

1. ความหมายของภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
2. ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
3. บุคคลที่ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
4. หน้าที่ของผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
5. หลักการที่ใช้ในการจัดเก็บภาษีของรัฐ
6. แหล่งเงินได้ที่ต้องเสียภาษี

1 ความหมายของภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (Personal Income Tax)

1. ภาษีที่จัดเก็บจากบุคคลทั่วไป
2. รายได้เกิดขึ้นในปีใด ๆ ผู้มีรายได้มีหน้าที่ต้องนำไปแสดงรายการของตนเองตามแบบ แสดงรายการภาษีที่กำหนด ภายในเดือนมกราคมถึงเดือนมีนาคมของปีถัดไป
3. ผู้จ่าย ทำหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่ายจากเงินได้ที่จ่ายบางส่วน เพื่อทยอยชำระภาษีขณะที่มีเงินได้เกิดขึ้น

ประมวลรัษฎากรจัดแบ่งประเภทของภาษีเงินได้เป็น 2 ประเภท

1

ภาษีทางตรง (Direct Tax)

ภาษีที่ผู้เสียภาษีเป็นผู้แบกรับภาระของภาษีนั้นทั้งหมด หรือเป็นส่วนใหญ่ ไม่สามารถผลักภาระภาษีไปยังผู้อื่นได้ ภาษีทางตรงมักเก็บจากฐานรายได้และทรัพย์สิน

ประมวลรัษฎากรจัดแบ่งประเภทของภาษีเงินได้เป็น 2 ประเภท

2

ภาษีทางอ้อม (Indirect Tax)

ภาษีที่ผู้เสียภาษีมิได้เป็นผู้แบกรับภาษีนั้นไว้ทั้งหมด หรือเป็นส่วนใหญ่ ผู้เสียภาษีสามารถผลักภาระภาษีทั้งหมดหรือส่วนใหญ่ไปยังผู้อื่นได้ ภาษีทางอ้อมมักเก็บจากฐานการใช้จ่ายหรือการซื้อขาย

2.1 | บุคคลธรรมดา (Individual)

2.2 | ห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มิใช่นิติบุคคล (Non-registered ordinary partnership)

?

นายอยู่ นายดี และนายมีสุข ตกลงจะประกอบกิจการร่วมกัน โดยนายอยู่จะนำเงินสด มาลงทุน 50,000 บาท นายดีจะนำตึกแถวมาลงทุน ซึ่งทั้ง 3 คนได้ตีค่าของตึกแถวเป็นเงิน 100,000 บาท และนายมีสุขจะนำความรู้ความชำนาญมาลงเป็นทุน ซึ่งทั้ง 3 คนได้ตีค่าของ ความรู้ความชำนาญ 50,000 บาท ได้ตกลงแบ่งปันผลกำไรที่เกิดจากการประกอบกิจการ ตามสัดส่วนของทุนที่นำมาลงทุนในกิจการและไม่ได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลกับกระทรวงพาณิชย์ อยากทราบว่า การกระทำเช่นนี้ถือเป็นห้างหุ้นส่วนสามัญที่มิใช่นิติบุคคลหรือไม่

ตอบ

1. มีบุคคลตกลงเข้าร่วมทำธุรกิจตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป คือ นายอยู่ นายดี และนายมีสุข
2. การนำทุนมาลงร่วมกัน นายอยู่นำเงินสดมาลงทุน นายดีนำตึกแถวซึ่งเป็นทรัพย์สิน มาลงเป็นทุน ส่วนนายมีสุขนำความรู้ความชำนาญซึ่งถือเป็นแรงงานมาลงเป็นทุน
3. ทั้ง 3 คนมีการแบ่งปันผลกำไรที่เกิดจากการประกอบกิจการตามสัดส่วนของทุน ที่นำมาลง ในห้างหุ้นส่วน
4. ไม่ได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลกับกระทรวงพาณิชย์ ดังนั้น การกระทำของนายอยู่ นายดี และนายมีสุขจะเข้าตามองค์ประกอบทั้ง 4 ข้อ จึงจัดว่าเป็นห้างหุ้นส่วนสามัญที่มีใช้นิติบุคคล ถ้าหากห้างหุ้นส่วนของนายอยู่ นายดี และ นายมีสุข มีเงินได้พึงประเมินเกินจากเกณฑ์ขั้นต่ำที่ประมวลรัษฎากรกำหนด และเงินได้พึงประเมินนั้นไม่ได้รับการยกเว้นตามมาตรา 42 แห่งประมวลรัษฎากร จึงมีหน้าที่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

2.3 | ผู้ถึงแก่ความตายระหว่างปีภาษี (Deceased during tax year)

1. ผู้ถึงแก่ความตายในระหว่างปีภาษี ในกรณีนี้หากผู้ตายมีเงินได้พึงประเมินเกินจากเกณฑ์ ขั้นต่ำที่ประมวลรัษฎากรกำหนด ก็จะต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษีของผู้ตายโดยกฎหมายได้ กำหนดผู้ที่จะต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษีแทนผู้ตายไว้ ได้แก่ ทายาทของผู้ตาย หรือผู้จัดการมรดก หรือผู้ครอบครองทรัพย์สิน
2. ผู้ถึงแก่ความตายหลังปีภาษี แต่ยังไม่ได้ยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีและเงินได้ พึงประเมินเกินจากเกณฑ์ขั้นต่ำที่ประมวลรัษฎากรกำหนด ก็จะต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษีของผู้ตาย โดยกฎหมายได้กำหนดผู้ที่จะต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษีแทนผู้ตายไว้ ได้แก่ ทายาทของผู้ตาย หรือ ผู้จัดการมรดก หรือผู้ครอบครองทรัพย์สิน

2.4 | กองมรดกที่ยังไม่ได้แบ่ง (Undivided estate)

? นายปิติถึงแก่กรรมเมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2565 มีเงินได้พึงประเมินเกินเกณฑ์ขั้นต่ำ ที่ประมวลรัษฎากรกำหนด ในวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566 ทายาทของผู้ตายได้ยื่นแบบ แสดงรายการเสียภาษีปี พ.ศ. 2565 ในนามของผู้ตาย และในปี พ.ศ. 2566 กองมรดกของ นายปิตียังไม่สามารถจัดแบ่งทรัพย์สินได้ แต่มีรายได้จากการให้เช่าทรัพย์สินเกิดขึ้น จำนวน 120,000 บาท อยากทราบว่าในปีภาษีนี้ จะต้องยื่นเสียภาษีในนามผู้ใด จำนวนเท่าใด ผู้ใด จะเป็นผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษี และภายในกำหนดเมื่อใด

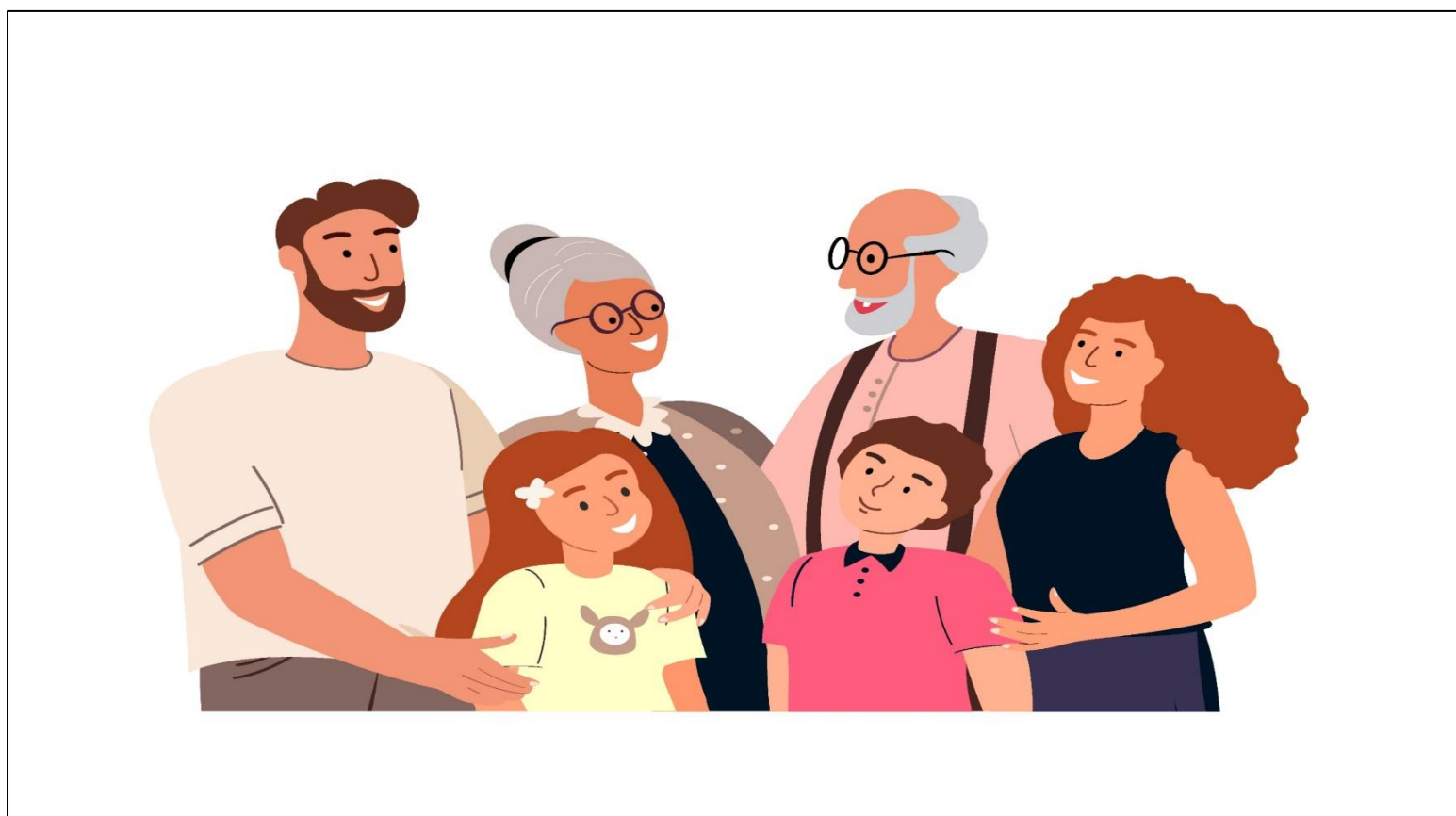

ตอบ

1. กองมรดกของนายปิติเป็นกองมรดกที่ยังมิได้แบ่ง มีเงินได้พึงประเมินเกิดขึ้นและเงินได้พึงประเมินนั้นเกินจากเกณฑ์ขั้นต่ำที่ประมวลรัษฎากรกำหนด
2. เงินได้พึงประเมินของกองมรดกที่ยังมิได้แบ่ง ในปีภาษี 2566 มีจำนวน 120,000 บาท
3. ผู้เป็นทายาท หรือผู้จัดการมรดก หรือผู้ครอบครองทรัพย์สินมรดก มีหน้าที่ยื่นแบบรายการเสียภาษีในนามกองมรดกที่ยังมิได้แบ่ง ภายในวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2567

2.5 | วิสาหกิจชุมชน (Community Enterprise)

ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน เฉพาะที่เป็นห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มีใช้นิติบุคคล ซึ่งมีเงินได้ 1,800,000 บาท หรือมีเงินได้เกิน 60,000 บาท แต่ไม่เกิน 1,800,000 บาท ซึ่งได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้ตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

3 บุคคลที่ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

- 3.1 | บุคคลตามข้อผูกพันที่ประเทศไทยมีอยู่ตามสัญญาว่าด้วยความร่วมมือทางเศรษฐกิจ
- 3.2 | เจ้าหน้าที่หรือผู้เชี่ยวชาญของสหประชาชาติและทบวงการชำนัญพิเศษของสหประชาชาติซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในประเทศไทย
- 3.3 | บุคคลในขณะทูต บุคคลในขณะกงสุล และบุคคลที่ถือว่าอยู่ในขณะทูตตามความตกลง
- 3.4 | บุคคลตามสัญญาว่าด้วยการเว้นการเก็บภาษีซ้อนที่รัฐบาลไทยได้ทำไว้
- 3.5 | เจ้าของสวนยาง
- 3.6 | บุคคลธรรมดาที่มีสัญชาติอเมริกัน ซึ่งเป็นลูกจ้างหรือพนักงานของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วน นิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายของสหรัฐอเมริกา

3.7 | บุคคลตามที่กำหนดไว้ในความตกลงระหว่างรัฐบาลไทยกับองค์การรัฐมนตรีศึกษาแห่งเอเชีย

ตะวันออกเฉียงใต้หรือซีเมส

3.7.1 ผู้อำนวยการซีเมสหรือพนักงานใด ๆ ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ทำการแทนผู้อำนวยการซีเมส

3.7.2 พนักงานระหว่างประเทศซึ่งมีชื่อส่งไป และได้รับความเห็นชอบจากเจ้าหน้าที่ของไทย ที่เหมาะสมแล้ว โดยได้รับยกเว้นจากภาษีทางตรงทั้งปวงสำหรับเงินเดือนและรายได้ซึ่งองค์การได้จ่ายให้

3.7.3 ผู้เชี่ยวชาญและที่ปรึกษานอกจากพนักงานซีเมส ผู้ปฏิบัติหน้าที่เพื่อซีเมส

3.8 | เงินได้ที่ผู้ว่าการ ผู้ว่าการสำรอง กรรมการ กรรมการสำรอง พนักงานลูกจ้าง รวมทั้ง ผู้เชี่ยวชาญซึ่งปฏิบัติงานของธนาคารพัฒนาเอเชีย ได้รับจากธนาคารดังกล่าว

4 หน้าทีของผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

4.1 | ขอมีเลขและบัตรประจำตัวผู้เสียภาษี

ภายใน 60 วัน นับแต่วันที่มเงินได้เกิดขึ้น กรณี เป็นผู้มีเงินได้ที่ไม่มีเลขประจำตัวประชาชน ได้แก่ เป็นคนต่างด้าว หรือเป็นกงมรดกที่ยังไม่ได้แบ่ง เว้นแต่ผู้มีเงินได้ที่มีเลขประจำตัวประชาชนสามารถใช้เลขประจำตัวประชาชนแทนเลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากรได้ โดยไม่ต้องขอมีเลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากรอีก

4.2 | ยื่นแบบแสดงรายการ

ปกติปีละ 1 ครั้ง เงินได้ของปีใด ก็ยื่นแบบฯ ภายในวันที่ 31 มีนาคม ของปีถัดไป เว้นแต่เงินได้บางลักษณะ

5.1 | หลักถิ่นที่อยู่ (Residence Rule)

นายวิลเลียม สัญชาติอเมริกัน อาศัยอยู่ในประเทศไทย มีเงินได้จากประเทศอเมริกา ถ้าประเทศไทยใช้หลักถิ่นที่อยู่ในการจัดเก็บภาษี ดังนั้นเมื่อนายวิลเลียมอาศัยในประเทศไทย จึงถือว่ามีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย ต้องเสียภาษีให้แก่ประเทศไทยด้วย

5.2 | หลักแหล่งเงินได้ (Source Rule)

นายเจสัน ชาวอเมริกันอาศัยอยู่ในต่างประเทศ แต่ได้รับเงินปันผลจากการถือหุ้นของบริษัทในประเทศไทย ถ้าประเทศไทยใช้หลักแหล่งเงินได้ในการจัดเก็บภาษี ดังนั้นเมื่อนายเจสันได้รับเงินได้ที่จ่ายจากประเทศไทย จึงมีแหล่งเงินได้ในประเทศไทย ต้องเสียภาษี ในประเทศไทยด้วย

แหล่งเงินได้ที่ต้องเสียภาษี

- 6.1** | เงินได้เกิดจากแหล่งในประเทศ หมายถึง เงินได้ที่เกิดขึ้น หรือเป็นผลสืบเนื่องจากมี
 - 6.1.1 หน้าที่งานที่ทำในประเทศไทย หรือ
 - 6.1.2 กิจการที่ทำในประเทศไทย หรือ
 - 6.1.3 กิจการของนายจ้างในประเทศไทย หรือ
 - 6.1.4 ทรัพย์สินที่อยู่ในประเทศไทย (ดอกเบี้ยย เงินปันผล ค่าเช่า ฯลฯ)

ตัวอย่าง

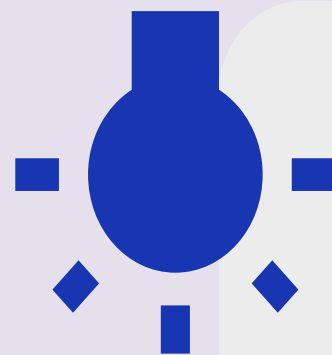
หน้าทำงานที่ทำในประเทศไทย

?

นายทอมทำงานอยู่ในบริษัทคอมพิวเตอร์แห่งหนึ่งในรัฐเทกซัส สหรัฐอเมริกา ถูกส่งเข้ามาทำงานในประเทศไทย เพื่อควบคุมการติดตั้งคอมพิวเตอร์ในบริษัทแห่งหนึ่งเป็นเวลา 3 เดือน ได้รับเงินเดือนในสหรัฐอเมริกา อยากทราบว่าเขาต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในประเทศไทยหรือไม่

ตัวอย่าง

หน้าที่งานที่ทำในประเทศไทย

ตอบ

นายทอมเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในประเทศไทย ถือว่าเป็นหน้าที่งานที่ทำในประเทศไทย ถึงแม้เขาจะได้รับเงินเดือนในสหรัฐอเมริกาก็ตาม เขาจะต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในประเทศไทยด้วย

6.2 | แหล่งเงินได้ที่เกิดนอกประเทศไทย หมายถึง กรณีผู้มีเงินได้พึงประเมินมีแหล่งเงินได้เกิดขึ้นนอกประเทศในปีภาษีที่ล่วงมาแล้วเนื่องจาก

6.2.1 หน้าที่งานที่ทำในต่างประเทศ หรือ

6.2.2 กิจการที่ทำในต่างประเทศ หรือ

6.2.3 ทรัพย์สินที่อยู่ในต่างประเทศ

วิธีการพิจารณาว่าเป็นผู้ที่อยู่ในประเทศไทย

- 1** | กรณีอยู่ในประเทศไทยเพียงช่วงระยะเวลาหนึ่งในปีภาษีเดียวกัน
- 2** | กรณีอยู่ในประเทศไทยหลายช่วงระยะเวลารวมกันในปีภาษีเดียวกัน

(1) กรณีถึง 180 วัน เช่น นายตกลงมีอาชีพเป็นผู้ฝึกสอนมวยไทยในกรุงปารีส ประเทศ ฝรั่งเศส และมีการเดินทางไปมาระหว่างกรุงเทพฯ กับปารีสอยู่เสมอ ซึ่งในปี 2566 ที่ผ่านมา เขาได้อาศัย อยู่ในประเทศทั้งสอง ดังนี้

1 มกราคม - 31 มีนาคม	อยู่ที่กรุงปารีส		
1 เมษายน - 31 พฤษภาคม	อยู่ที่กรุงเทพฯ	ช่วงที่ 1	: 61 วัน
1 มิถุนายน - 30 มิถุนายน	อยู่ที่กรุงปารีส		
1 กรกฎาคม - 31 กรกฎาคม	อยู่ที่กรุงเทพฯ	ช่วงที่ 2	: 31 วัน
1 สิงหาคม - 31 สิงหาคม	อยู่ที่กรุงปารีส		
1 กันยายน - 31 ธันวาคม	อยู่ที่กรุงเทพฯ	ช่วงที่ 3	: 122 วัน
		<u>รวม</u>	<u>214 วัน</u>

(2) กรณีไม่ถึง 180 วัน จะถือว่าไม่เป็นผู้อยู่ในประเทศไทย

? นายการค้าเริ่มทำงานเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2566 ในธนาคารพาณิชย์ไทยแห่งหนึ่ง ซึ่งตั้งอยู่ในกรุงเทพฯ ต่อมาวันที่ 1 สิงหาคม 2566 เขาถูกส่งให้ไปรับตำแหน่งผู้จัดการสาขาในสิงคโปร์ และวันที่ 30 ธันวาคม 2566 เขาได้เดินทางกลับมาเยี่ยมครอบครัวพร้อมภรรยา นำเงินเดือนที่ได้รับในสิงคโปร์เข้ามาด้วย อยากทราบว่าเขาต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหรือไม่

ตัวอย่าง

ตอบ

ส่วนที่ 1 เป็นเงินได้ที่เกิดจากแหล่งเงินได้ในประเทศไทย (เป็นเงินได้จากกิจการในประเทศไทย ของนายจ้างในประเทศไทย) ซึ่งจะต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา คือ เงินได้ตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2566 จนถึงวันที่ 31 กรกฎาคม 2566

ส่วนที่ 2 เป็นเงินได้ที่เกิดจากแหล่งเงินได้นอกประเทศไทย (เป็นเงินได้จากกิจการนอกประเทศ ของนายจ้างในประเทศไทย) คือ เงินได้ตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2566 จนถึงวันที่ 29 ธันวาคม 2566

จะเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อเมื่อ เข้าองค์ประกอบอีก 2 ข้อ คือ

1. ต้องเป็นผู้ที่อยู่ในประเทศไทย
2. นำเงินได้นั้นเข้ามาในประเทศไทย ในปีภาษีเดียวกัน กับปีที่มีเงินได้

กรณีนี้ นายการค้าอยู่ในไทยรวม 214 วัน (1 มกราคม-31 กรกฎาคม 2566 = 212 วัน และวันที่ 30-31 ธันวาคม 2566 = 2 วัน) จึงถือว่าเป็นผู้ที่อยู่ในประเทศไทย และนำเงินได้เข้ามาในประเทศไทยในปี 2566 เป็นปีเดียวกันกับปีที่ได้รับเงินได้ ดังนั้นเงินได้ที่เกิดจากแหล่งเงินได้นอกประเทศของนายการค้าก็ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในประเทศไทยด้วย

จบ บทเรียนที่

1

ขอบคุณที่ตั้งใจเรียนนะคะ

อาจารย์ธัญชชา ศรีสังข์